No. of Printed Pages—7

855 (SOM5C/ECM5C)

[20-HRGPNW–D5S(N)21A]

BA 5th Semester (New) Exam., 2020 (W)

SOCIOLOGY/ECONOMICS

[GEC/GSO S5–03 (M)]

(Population and Society/Demography)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. *(a)* Answer the following questions : 1×8=8

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক :

(i) What is meant by the word 'Graphein'?
'Graphein' বুলিলে কি বুজাই ?

(ii) Which aspect of demography studies the causes and consequences of population structure and change?
জনসংখ্যা বিজ্ঞানৰ কোনটো ভাগে জনসংখ্যাভিত্তিক চলকবোৰৰ আৰু জনসংখ্যা পৰিৱৰ্তনৰ মাজত থকা সম্পৰ্কৰ অধ্যয়ন কৰে ?

(iii) Name one ancient Indian scholar who was keenly interested in the study of human population.
প্ৰাচীন ভাৰতীয় দাৰ্শনিক এজনৰ নাম উল্লেখ কৰক যাৰ লেখনীত মানৱ জনসংখ্যা অধ্যয়নৰ প্ৰতি থকা আগ্ৰহ প্ৰকাশ পাইছিল।

(iv) When does a woman become biologically fecund ?
এগৰাকী মহিলাই কেতিয়া গৰ্ভধাৰণৰ ক্ষমতা লাভ কৰে ?

(v) What is meant by total fertility rate?
মুঠ জনন হাৰ বুলিলে কি বুজাই ?

(vi) In which book we find the instances of census operations carried under the reign of the Mughals?
কোনখন গ্ৰন্থত মোগল সাম্ৰাজ্যত লোকপিয়ল ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলনৰ প্ৰমাণ পোৱা যায় ।

(vii) The history of civil registration can be traced to which place in Europe?
নাগৰিক পঞ্জীকৰণ ব্যৱস্থাৰ ইতিহাস ইউৰোপৰ কোন ঠাইৰ লগত জড়িত ?

(viii) Which province was the first to introduce registration of births?
দেশৰ প্ৰথম জন্মৰ পঞ্জীয়নৰ ব্যৱস্থা ক'ত আৰম্ভ হৈছিল ?

(b) Choose the correct option : 1×4=4
শুদ্ধ বিকল্পটো বাচি উলিৱাওক :

(i) The office of the Registrar General of India was created in which year?
ভাৰতৰ মহা পঞ্জীয়কৰ কাৰ্যালয় কোন চনত স্থাপন কৰা হৈছিল ?

(1) 1951
১৯৫১

(2) 1960
১৯৬০

(3) 1992
১৯৯২

(4) 1920
১৯২০

(ii) In which year was the National Sample Survey formed?
বাষ্ট্রীয় নমুনা জৰীপৰ কোন চনত স্থাপন কৰা হৈছিল ?

(1) 1960
১৯৬০

(2) 1950
১৯৫০

(3) 1955
১৯৫৫

(4) 1930
১৯৩০

(iii) In which year AADHAR was introduced?
কোন চনত আধাৰৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল ?

(1) 2000
২০০০

(2) 2010
২০১০

(3) 2009
২০০৯

(4) 2011
২০১১

(iv) In which year was the book, *Wealth* published?
Wealth নামৰ গ্ৰন্থখন কোন চনত প্ৰকাশ পাইছিল ?

(1) 1924
১৯২৪

(2) 1950
১৯৫০

(3) 1926
১৯২৬

(4) 2020
২০২০

(c) Fill in the blanks : 1×4=4
খালী ঠাই পূৰণ কৰক :

(i) AADHAR is ____ digit number issued by UIDAI.
আধাৰ হ'ল এক ____ অংকীয় সংখ্যা UIDAI ৰ দ্বাৰা সম্প্ৰসাৰিত।

(ii) *An Essay on the Principle of Population* is authored by ____.
An Essay on the Principle of Population নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক ____ আছিল।

(iii) Death rate comes down considerably but birthrate remains ____ due to improvement of medical and health facilities.
চিকিৎসা আৰু স্বাস্থ্য খণ্ডৰ উন্নতিৰ বাবে মৃত্যুহাৰ হ্ৰাস পায় কিন্তু জন্মহাৰ ____ থাকে।

(iv) Formal demography is largely ____.
আনুষ্ঠানিক জনসংখ্যাবিজ্ঞান মূলতঃ ____।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around *50* words) : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো **পাঁচটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় *৫০* শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Mention two assumptions of the optimum population theory.
উচ্চতম জনসংখ্যা তত্ত্বৰ দুটা অভিধাৰণা উল্লেখ কৰক।

(b) State the relationship between demography and urbanization.
জনসংখ্যা আৰু নগৰীকৰণৰ সম্পৰ্ক উল্লেখ কৰক।

(c) What is meant by population dynamics?
জনসংখ্যাৰ গতিশীলতা বুলিলে কি বুজাই?

(d) State two limitations of the demographic dividend in India.
ভাৰতৰ জনগাঁথনিভিত্তিক মুনাফা বুজাৰ ক্ষেত্ৰত থকা দুটা সীমাবদ্ধতাৰ বৰ্ণনা কৰক।

(e) What is meant by neonatal mortality?
নৱজাতক মৃত্যু হাৰ বুলিলে কি বুজাই?

(f) State the meaning of malnutrition.
অপুষ্টিৰ অৰ্থ উল্লেখ কৰক।

3. Answer any *six* from the following questions (each in around *120* words) : 4×6=24

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো **ছয়টাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় *১২০* শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Describe the different types of migration.
প্ৰব্ৰজনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বৰ্ণনা আগবঢ়াওক।

(b) Describe the significance of population education.
জনসংখ্যা শিক্ষাৰ তাৎপৰ্য বৰ্ণনা কৰক।

(c) Write a short note on the Family Welfare Measures of 1977.
১৯৭৭ চনৰ পৰিয়াল কল্যাণ ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক।

(d) Describe the relationship between population growth and environment.
জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু পৰিৱেশৰ মাজৰ সম্পৰ্ক বৰ্ণনা কৰক।

(e) Write a short note on life table.
জীৱন তালিকাৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক।

(f) Write a short note on nutritional status in India.
ভাৰতৰ পুষ্টিভিত্তিক স্থিতিৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক।

(g) Discuss the trends of urbanization in India.
ভাৰতত নগৰীকৰণৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।

4. Answer any *five* from the following questions (each in around *200* words) : 6×5=30

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো **পাঁচটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Explain the Malthusian theory of population.
মালথাছিয়ান তত্ত্বৰ ব্যাখ্যা কৰক।

(b) Discuss the factors of urbanization.
নগৰীকৰণৰ কাৰকসমূহৰ আলোচনা কৰক।

(c) Write a note on higher education in India.
ভাৰতত উচ্চশিক্ষাৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক।

(d) Explain the trends of migration in India.
ভাৰতৰ প্ৰব্ৰজনৰ ধাৰাৰ বিষয় ব্যাখ্যা কৰক।

(e) Discuss the relationship of demography with other social sciences.
সমাজ বিজ্ঞানৰ অন্যান্য শাখাৰ সৈতে জনসংখ্যা বিজ্ঞানৰ সম্পৰ্কৰ আলোচনা কৰক।

(f) Write a note on the history of civil registration.
নাগৰিক পঞ্জীকৰণৰ ইতিহাসৰ বিষয় এটি টোকা লিখক।

★ ★ ★